

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

УДК 343.8

DOI 10.37772/2309-9275-2021-1(16)-16

**ТАВОЛЖАНСЬКИЙ
ОЛЕКСІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ**

кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,

ПРОЦЕНКО ОЛЕСЯ АНАТОЛІВНА

студентка 5 курсу слідчо-криміналістичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ГУМАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ ЯК ЗАПОРУКА ВИПРАВЛЕННЯ ЗАСУДЖЕНИХ

У статті наведені основні напрямки реформування системи виконання покарань для того аби зменшити кількість рецидивістів. Проаналізовано зарубіжний досвід, який показує, що взірцевими з цього питання вважаються ті країни, які гуманізували підхід до роботи із засудженими. На основі цього зазначені основні напрями необхідних реформ Україні у цій сфері: оптимізація системи покарань; соціально-виховна робота органів пробації та установ виконання покарань; відхід від підходу надмірної ізоляції особи; залучення економічних ресурсів у освіту та професійну підготовку засуджених і для створення належних матеріальних умов; удосконалення системи медичного захисту засуджених.

Ключові слова: виконання кримінального покарання, пробація, позбавлення волі, штраф, ресоціалізація, медичне забезпечення, соціально-виховні програми, реабілітація.

Постановка проблеми. Проблеми зменшення кількості осіб, що перебувають у місцях позбавлення волі, запобігання злочинності, а також ефективного виправлення засуджених – ключові для будь-якої системи виконання покарань. Для вирішення наведених питань у багатьох державах світу, зокрема в країнах Європейського Союзу, давно функціонує пробація. На міжнародному рівні прийнято ряд нормативно-правових актів, що стосуються цієї сфери і покликані гуманізувати ставлення до засуджених. Усвідомлюючи необхідність ефективного виправлення та ресоціалізації засуджених, у державах Європейського Союзу вже давно функціонує пробація, а органи влади цих країн розробили правову основу та запровадили велику кількість державних програм у цій сфері з метою досягнення цілей, для яких і було запроваджено функціонування пробації. Україна знаходиться лише на етапі становлення системи пробації, яка б відповідала ідеї гуманізму.

Ціль статті – дослідження теоретичних та практичних підходів зарубіжних країн у системі виконання покарань та умов тримання засуджених із зосередженням уваги на заходах та програмах, що сприятимуть виправленню засуджених.

Об'єктом даної роботи є система відносин, що складається між засудженими і органами пробації та установами виконання покарань з приводу організації відбування покарання, вибору напрямів, засобів і методів впливу на засуджених. А також умови, у яких відбувається виправлення особи та її ресоціалізація.

Аналіз останніх досліджень. Вагомий вклад у наближення національного законодавства як у сфері соціально-виховної роботи, так і кримінально-виконавчих правовідносин загалом до виважених норм міжнародного співтовариства внесли такі учені, як В. А. Бадира, А. П. Гель, Т. А. Денисова [6], О. Л. Караман, Г. М. Федоришин [7], О. В. Лисодєд, А. Х. Степанюк, О. В. Таволжанський [1,4], В. Ю. Приходько та інші.

Виклад основного матеріалу. Основна роль у перевихованні засуджених відіграє саме покарання, яке має каральні та виховні властивості. Система покарань України передбачає 12 видів покарань. Кримінально-виконавчий кодекс групує їх на два види за ознакою пов'язаності із позбавленням волі. Це доволі широкий перелік, якщо зважати на систему покарань європейських країн, які переважно мають лише два види покарання – позбавлення волі та штраф. Така нерозгалужена система покарань має суттєві переваги: по-перше, це полегшує роботу суддів, по-друге це полегшує роботу виконавчих органів і спрощує саму систему їх організації. Ефективна робота суддів та виконавчих органів дуже важливі для того аби покарання справило виховний вплив на засудженого. Крім того про необхідність спрощення системи покарань свідчить і той факт, що багато із передбачених Кримінальним кодексом України видів покарань, багато не застосовуються на практиці і є неефективними. Наприклад виправні роботи, що полягають у відбуванні за місцем роботи засудженого і стягненні із суми його заробітку відрахувань в дохід держави у розмірі від десяти до двадцяти відсотків. Такий розмір стягнень часто несуттєвий і не справляє належного карального впливу на засудженого. Крім того в умовах поширеної безробіття його фактично неможливо застосувати.

При реформуванні системи покарань важливим є комплексний підхід, який включатиме вивчення іноземного законодавства, практики суду, позитивних і негативних результатів застосування окремих видів покарань за конкретні злочини, також необхідно враховувати наявну систему пенітенціарних органів України та стан установ виконання покарань. Талвожанський О. В. та Приходько В. Ю. наголошують на необхідності зміні механізму призначення штрафів та визначення його розміру. Суди мають орієнтуватися на майновий стан та особу засудженого. Не справедливо застосовувати штраф до осіб, які можуть собі дозволити сплатити державі великий штраф і не відчувати ніяких фінансових обмежень при цьому. Таким чином не реалізується головна мета покарання – виправлення особи, щоб вона зрозуміла, що вчинення злочину тягне за собою негативні наслідки. Також не можна призначати штраф, який ставить родину засудженого у надто скрутне становище і унеможливує нормальне життя, залишаючи їх без засобів існування [1, с. 87-92].

Щодо покарання у вигляді позбавлення волі, то слід звернути увагу на якісні умови його відбування. Якщо кримінально-виконавче законодавство з часів УРСР зазнавало безліч змін, то «радянські» установи, в яких особи відбувають покарання у вигляді позбав-

лення волі, майже не модернізувалися. Їх стан не відповідає сучасним умовам для життя, оскільки більша частина з них потребують капітального ремонту. Відбування покарання в поганих умовах з одночасним порушенням прав людини, тягне за собою не тільки неможливість виправитися особі, а також сильну і часто невірну деформацію свідомості [1, с. 87-92]. Стан установ відбування покарань в Україні має настільки незадовільні умови, що перебування в них порушує основні права людини, передбачені Європейською Конвенцією з прав людини. Це підтверджує безліч рішень ЄСПЛ, зокрема «Бакчижов проти України», «Невмержицький проти України», «Гавула проти України», «Салахова та Іслямової проти України» тощо. У цих рішеннях встановлено факт таких порушень: поганий стан установ, неналежне медичне обслуговування, тримання хворих і здорових осіб в одній камері, перевищення допустимої кількості осіб, які можуть триматися в одній камері, а також часті випадки примушування до голодування і фізичне насильство над засудженими з боку працівників установ. Створення для засудженого таких умов і неналежне поводження з ним нівелює виховний ефект покарання, натомість розвиває у ньому почуття злоби та несправедливості.

Сумнівним є такий підхід до відбування покарання у вигляді позбавлення волі, який передбачає надмірну ізоляцію особи. Відомо, що у європейських країнах засуджені мають значно менші обмеження у спілкуванні. У приклад прийнято ставити пенітенціарну систему Норвегії, оскільки кількість рецидивістів там становить лише 15% (в Україні близько 30%), натомість умови відбування покарань дуже сприятливі та мінімально обтяжливі. Так у Норвегії існує практика надання відпусток ув'язненим. При цьому умови їх отримання не виняткові, а навпаки такі, що роблять відпустки звичайною частиною відбування покарання. Необхідно лише відбути 1/3 покарання і перебувати у в'язниці протягом 4 місяців. Крім цього, на постійній основі засуджені можуть мати побачення щотижня протягом однієї години [2]. Підтримання соціального життя для ув'язнених, нехай і в обмеженому вигляді, але необхідне для виправлення особи. Обмеження має бути таким, аби засуджений відчув каральний вплив, але усвідомив, за що саме його обмежили, і зрозумів чому це необхідно. Так, у п. 102 ЄТП зазначається: поза правилами, які застосовуються до всіх ув'язнених, режим для засуджених ув'язнених мусить бути спрямований на те, щоб вони вели відповідальний спосіб життя без скоєння злочинів. Ув'язнення з позбавленням волі саме по собі є покаранням, і тому режим для засуджених ув'язнених не повинен збільшувати страждання, за-

подіяні ув'язненням [3]. Мета покарання, це виправити людину, аби вона могла стати повноцінним прийнятим членом суспільства і прийняти його у відповідь із усіма його правилами співжиття. Доволі важко досягти такої мети, відсторонюючи людину від соціуму, викликаючи у неї почуття відторгнення. Позбавлення можливості спілкування та обміну інформації робить людину асоціальною, натомість її активне включення в ці процеси сприяє перевихованню та прийняттю цінності суспільних установ, порушених раніше.

Для того аби покарання позитивно вплинуло на засудженого, необхідно проводити з ним виховні, освітні та соціальні роботи в період відбування покарання. Такі заходи здійснюють не тільки виховний вплив, але й сприяють майбутній ресоціалізації засудженого. Для цього влада багатьох країн прагне зменшити негативний вплив тюремного ув'язнення, як перший крок до полегшення адаптації ув'язнених до життя в суспільстві. Насамперед, це стосується удосконалення режиму виконання-відбування покарань, де акцент має ставитись не на покаранні особи, а на поверненні особи в суспільство. Режим відбування покарання має сприяти формуванню соціальних відносин, бо саме соціальні навички, знання та здібності повинні сприяти законослухняному способу життя після звільнення. Виховний вплив, орієнтований лише на придушення, нейтралізацію негативних якостей особи, також малоефективний, як і вседозволеність. Із цього приводу досить влучно зазначав С. Л. Рубінштейн, що хто хоче виправити недоліки людини, повинен розуміти і її достоїнства, хоча б потенційні, тобто ті властивості, які можуть бути перетворені в достоїнства при належному спрямуванні в ньому сил [4, с. 14].

Виправлення та реабілітація засуджених в Україні проводиться неефективно, цим процесам не приділяється належна увага. Про це говорить той факт, що зростає кількість засуджених, які не мають професії, освіти, соціально корисних зв'язків. Саме серед них залишається високий рівень рецидиву. Для пенітенціарної системи мають розроблятися реабілітаційні програми різного спрямування, оскільки вони будуть застосовуватися індивідуально до кожного засудженого, на вирішення його проблем. Програма повинна орієнтуватися на існуючі проблеми ув'язнених, тому повинен бути різний підхід для ресоціалізації певних груп ув'язнених (тих, які мають психічні відхилення, наркозалежних, які не мають освіти або спеціальності, жінок з дітьми і т. д.). Індивідуальний підхід важливий у системі відбування покарання. Так чинне законодавство передбачає складання індивідуального плану роботи із засудженою

особою. У ньому зазначаються зокрема: наглядові заходи, соціально-виховні заходи, інформація про консультативну та психологічну допомогу, заходи сприяння у вирішенні соціальних питань, працевлаштуванні, залученні до навчання, заходи індивідуально-профілактичної роботи та інше [5]. Проте такий підхід має не лише прописуватися у нормативних актах, а й втілюватися на практиці. При цьому зміст виховних, реабілітаційних, психологічних програм повинен відповідати характеру соціальної деформації засудженого. Вони мають робити вільний час засудженого корисним. У США такі програми створюються психіатрами, психологами, соціальними працівниками, викладачами, вихователями при діагностичних центрах. Метою соціально-виховних заходів є: дослідження й опис особливостей особистості засуджених, моделей їх поведінки в різних ситуаціях, створення дієвих механізмів впливу на них для виправлення, «соціального відновлення особистості», «підготовки кожного в'язня до прийняття відповідальності за свою подальшу поведінку, і до того, щоб він міг співвідносити свою поведінку з вимогами закону» [4, с. 78]. Т.А. Денисова зазначає, що соціально-виховна робота – це один із основних заходів трудового, морального, правового, культурного і фізичного виховання засуджених до позбавлення волі, спрямованих на викорінювання у свідомості правопорушників асоціальних поглядів, переконань, інтересів і звичок, на виховання їх у душі точного виконання законів, чесного ставлення до праці, поваги до норм моралі і моральності, на підвищення їхньої свідомості і культурного рівня, розвиток корисної ініціативи, а також дбайливого ставлення до державної власності [6, с. 288]. Отже, соціально-виховна робота це комплекс заходів різного спрямування, вона передбачає активну участь як засудженого так і пенітенціарних органів, проте вона необхідна для досягнення головних цілей покарання.

Ключовими елементами соціально-виховної роботи є залучення до суспільно-корисної роботи та освіта. Навчання безпосередньо впливає на особистість, зокрема змінює погляди, цінності, поведінку, звички тощо, Навчання розвиває позитивні якості, такі як відповідальність, дисциплінованість, цілеспрямованість, та уміння раціонально використовувати свій час і долати перешкоди. Великобританія одна із перших впровадила повноцінну освітню адаптацію засуджених у виправних установах. Кожен ув'язнений в Великобританії має право отримати освіту; у всіх в'язницях розроблені освітні програми вечірніх занять і створені умови для здобуття професійної освіти. В умовах кримінально-виконавчої системи діють загальнодержавні соціальні програми

по ліквідації безробіття (для профілактичних цілей). Відповідно до них безробітним надається можливість набути професійних навичок. Для молоді, вагітних жінок, інвалідів та інших категорій громадян існують окремі програми і курси, тобто робота з ними ведеться за індивідуальними програмами. У в'язницях і колоніях проводиться роз'яснювальна робота в рамках програми «Планування звільнення». Співробітники кримінально-виконавчої системи дають засудженим вичерпну інформацію з питань навчання, працевлаштування, житла [7, с. 55].

Загальновідомо, що звільненні особи із судимістю мають складності із працевлаштуванням. Це дуже негативно відображається на способі їх життя після звільнення. Ресоціалізація засудженого ставиться під серйозну загрозу, оскільки він втрачає можливість законно здобувати засоби на існування та відчуває пригніченість, несприйняття суспільством. Впровадження освіти, зокрема професійної освіти в установах виконання покарання має на меті полегшити процес працевлаштування особи після звільнення, зробити його корисним у суспільстві. Проте ця проблема складна, і серед інших заходів вирішення потребує також створення робочих місць, зміну ставлення роботодавців до осіб із судимістю тощо. Зарубіжний досвід показує, що ситуацію можна покращити, якщо залучати до процесу працевлаштування засуджених громадські організації, як у Франції, чи волонтерів, як у Англії.

Наразі в Україні право на освіту засуджених забезпечується 103 загальноосвітніми навчальними закладами, в той час як самих установ нараховується 183. Окрім загальної освіти необхідне повноцінне впровадження і професійно-технічної освіти в установах виконання покарань із можливістю вибору засудженими спрямування. Влада вже здійснила деякі кроки у напрямі забезпечення освіти засудженим. З травня 2020 Департамент з питань виконання кримінальних покарань почав співпрацювати з Українським центром оцінювання якості освіти у напрямку врегулювання питання проведенням ЗНО для осіб, засуджених до позбавлення волі та осіб, узятих під варту. В результаті з 24 липня 2020 року стартувала додаткова сесія ЗНО для ув'язнених. Проте для вирішення освітнього питання засуджених потрібні значніші реформи і суттєві економічні вкладення. Позитивним є досвід Іспанії, де участь у навчальних, освітніх, культурних програмах, реабілітаційних програмах чи терапевтичному лікуванні встановлюється для засудженого як один із обов'язків, що є частиною пробаційних заходів.

Крім вказаних напрямів удосконалення системи виконання покарань, економічних вкладень потребує

також медичне забезпечення в установах виконання покарання. Зокрема такі її види як: замісна підтримувальна терапія, профілактична, лікувально-діагностична та реабілітаційна медична допомога, наркологічна допомога та підтримувальне лікування. Для забезпечення права засудженого на медичне обслуговування доцільно провести оптимізацію ліжкового фонду. Це дозволить також ефективно розподілити штатний розпис медичних працівників. Вказані заходи актуальні в умовах пандемії та з огляду на те, що 2018 року перестали функціонувати дві лікарні: Багатопрофільна лікарня для засуджених при Райківській виправній колонії № 73 в Житомирській області та Спеціалізована туберкульозній лікарні для засуджених при Кременчуцькій виправній колонії № 69 у Полтавській області. За статистикою міністерства юстиції України, серед засуджених зростає кількість хворих на туберкульоз, ВІЛ-інфекцію та інші епідемічні хвороби. Це є наслідком вже розглянутих проблем у їх сукупності: по-перше через нехватку місць, по-друге через несвоєчасну та неякісну медичну допомогу. З огляду на наявну проблему, слід ввести посаду лікаря-статиста, який би стежив за ситуацією із захворюваністю серед засуджених та вносив дані в електронний реєстр. Електронні реєстри – не тільки зручний спосіб фіксування діяльності, а й ефективний механізм контролю. Для полегшення роботи медичних працівників можна впровадити такі реєстри медичного статистичного обліку, обліку лікарських засобів та виробів медичного призначення. А внесення історії хвороби засуджених до електронних реєстрів, зокрема до медичної системи E-Health, дасть змогу закладам охорони здоров'я ефективно надати допомогу вже після звільнення осіб. Належне медичне обслуговування засуджених є однією із складових гуманізації системи виконання покарань. Вона забезпечує право людини на охорону здоров'я. Нехтувати цим правом засудженої особи недопустимо, оскільки для того аби особа бажала виконувати закони держави і вважала себе її частиною, вона повинна відчувати підтримку і піклування з боку держави. До того ж здорові громадяни здатні в повній мірі нести громадський обов'язок та бути корисними суспільству.

Висновки. Зменшення кількості рецидивістів можливе при підвищенні ефективності системи виконання покарань. Зарубіжний досвід показує, що взірцевими з цього питання вважаються ті країни, які гуманізували підхід до роботи із засудженими. Україна повинна проводити реформи в цьому напрямі. Перш за все, доцільно оптимізувати систему покарань, скоротивши їх види, залишивши найефективніші. По-друге, процес відбування покарання має бути гуман-

ним і спрямованим на виправлення особи, її перевиховання. Для цього органи пробації та установи виконання покарань мають проводити індивідуальні соціально-виховні заходи. Індивідуальний підхід та перелік таких заходів має не лише закріплюватися «де-юре», а й активно реалізовуватися на практиці. По-третє, необхідно залучати значні економічні ресурси в освіту та професійну підготовку засуджених з тим, щоб забезпечити їм можливість ресоціалізації після звільнення. По-четверте бюджетні кошти необ-

хідні і для створення належних матеріальних умов відбування покарання, приведення стану приміщень установ відбування покарання до міжнародних стандартів. По-п'яте слід налагодити систему медичного захисту засуджених, зробити її доступною та звичайною практикою, яка б гарантувала збереження здоров'я під час відбування покарання. Усі ці напрями реформування покликані покращити виховний вплив покарання на засудженого і тим самим запобігти повторному вчиненню злочинів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Таволжанський О. В., Приходько В. Ю. Особливості адаптації національної системи покарань до європейських стандартів. *Право та інновації*. 2020. № 2. С. 87–92.
2. Як зробити в'язниці кращими в світі. Досвід Норвегії. URL: <http://edu.helsinki.org.ua/pod/novini-vipusknik-vprogrami/yak-zrobitivyaznits-krashchimi-v-sv-t-dosv-d-norveg>.
3. Європейські тюремні правила. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_032/print436376341337866.
4. Таволжанський О. В. Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі : монографія. Харків : Право, 2015. 192 с.
5. Наказ Міністерства юстиції України від 29.01.2019 № 272/5 «Про затвердження Порядку здійснення нагляду та проведення соціально-виховної роботи із засудженими до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0120-19#top>
6. Денисова Т. А. Покарання: кримінально-правовий, кримінологічний та кримінально-виконавчий аналіз : монографія. Запоріжжя : Вид-во КПУ, 2007. 340 с
7. Федоришин Г. М. Пенітенціарна психологія : курс лекцій. Івано-Франківськ : Плай, 2004. 104 с.

REFERENCES

1. Tavolzhansky O. V., Prykhodko V. Yu. Osoblyvosti adaptatsii natsionalnoi systemy pokaran do yevropeiskykh standartiv. *Pravo ta innovatsii – Law and Innovations*. 2020, 2, 87–92 [in Ukrainian]
2. Yak zrobyty viaznytsi krashchymy v sviti. Dosvid Norvehii. URL: <http://edu.helsinki.org.ua/pod/novini-vipusknik-vprogrami/yak-zrobitivyaznits-krashchimi-v-sv-t-dosv-d-norveg> [in Ukrainian]
3. Yevropeiski tiuremni pravyla. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_032/print436376341337866 [in Ukrainian]
4. Tavolzhanskyi O. V. (2015). Sotsialno-vykhovna robota iz zasudzhenyimi do pozbavleniia voli : monohrafiia. Kharkiv : Pravo [in Ukrainian]
5. Nakaz Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 29.01.2019 # 272/5 «Pro zatverdzhennia Poriadku zdiisnennia nahliadu ta provedennia sotsialno-vykhovnoi roboty iz zasudzhenyimi do pokaran, ne poviazanykh z pozbavleniia voli». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0120-19#top> [in Ukrainian]
6. Denysova T. A. (2007). Pokarannia: kryminalno-pravovyi, kryminolohichni ta kryminalno-vykonavchyi analiz : monohrafiia. Zaporizhzhia : Vyd-vo KPU [in Ukrainian]
7. Fedoryshyn H. M. (2004). Penitentsiarna psykholohiia : kurs lektsii. Ivano-Frankivsk : Plai [in Ukrainian]

ТАВОЛЖАНСКИЙ АЛЕКСЕЙ

кандидат юридических наук, доцент кафедры криминологии и уголовно-исполнительного права
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого,

ПРОЦЕНКО АЛЕСЯ

студентка 5 курса следственно-криминалистического института
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ГУМАНИЗАЦІЯ СИСТЕМИ ИСПОЛНЕНИЯ НАКАЗАНИЙ КАК ЗАЛОГ ИСПРАВЛЕНИЯ ОСУЖДЕННЫХ

В статье приведены основные направления реформирования системы исполнения наказаний для того чтобы уменьшить количество рецидивистов. Проанализирован зарубежный опыт, который показывает, что образцовыми по этому вопросу считаются те страны, которые гуманизировали подход к работе с осужденными. На основе этого указаны основные направления необходимых реформ Украине в этой сфере: оптимизация системы наказаний; социально-воспитательная работа органов пробации и учреждений исполнения наказаний; отход от подхода чрезмерной изоляции лица; привлечения экономических ресурсов в образование, профессиональную подготовку осужденных и для создания надлежащих материальных условий; совершенствование системы медицинской защиты осужденных.

Ключевые слова: исполнения уголовного наказания, пробации, лишение свободы, штраф, ресоциализация, медицинское обеспечение, социально-воспитательные программы, реабилитация.

TAVOLZHANSKY OLEKSII

PhD, Associate Professor of the Department of Criminology and Criminal Enforcement Law
of Yaroslav Mudryi National Law University,

PROTSENKO OLESYA

5th year student of the Investigative and Forensic Institute of Yaroslav Mudryi National Law University

HUMANIZATION OF THE PUNISHMENT SYSTEM AS A GUARANTEE OF CORRECTION OF CONVICTED PERSONS

Problem setting. The article is devoted to the main directions of reforming the penitentiary system in order to reduce the number of recidivists. We analyzed foreign experience, which shows that the exemplary countries in this regard are those that have humanized the approach to working with convicts. Based on this, the main directions of the necessary reforms in Ukraine in this area are indicated: optimization of the punishment system; social and educational work of probation bodies and penitentiary institutions; departure from the approach of excessive isolation of the person; attracting economic resources to the education and training of convicts and to create appropriate material conditions; improving the system of medical protection of convicts.

Target of research. The purpose of this work is research theoretical and practical approaches of foreign countries in the system of execution of sentences and conditions of detention of convicts; focus on measures and programs that will contribute to the correction of convicts.

Analysis of resent researches and publications. The following scientists were engaged in research of the specified question: V.A. Badira, A.P. Gel, T.A. Denisova, O.L. Karaman, G.M. Fedorishin, O.V. Lisoded, A.Kh. Stepanyuk, O.V. Tavolzhansky, V. Y. Prykhodko and others.

Article's main body. There are the main directions of the necessary reforms of Ukraine in the field of execution of punishments. First of all, attention is paid to optimizing the system of punishments, namely reducing the types of punishments, in order to leave the most effective. Secondly, there is a need to direct the process of serving a sentence to the correction of a person, his re-education. This can be achieved through the humanization of this process. The article pays attention to the social and educational work of probation bodies and penitentiary institutions.

Conclusions and prospects for the development. It is necessary to attract significant economic resources for the education and training of convicts in order to enable them to re-socialize after release. Budget funds are also needed to create appropriate material conditions for serving a sentence, to bring the condition of the premises of penitentiary institutions to international standards. It is also necessary to reform the system of punishments and focus on the education of convicts, not punishment.

Keywords: execution of criminal punishment, probation, imprisonment, fine, resocialization, medical support, social and educational programs, rehabilitation.

Таволжанський О. В., Проценко О. А. Гуманізація системи виконання покарань як запорука виправлення засуджених. *Право та інноваційне суспільство*: електрон. наук. вид. 2021. № 1 (16). URL: http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2021/06/Tavolzhansky_Protsenko16.pdf.